

NNI-Notat 65

Naturtomt på Fyllingsnes, Lindås kommune. Vurdering av naturforhold og ressursgrunnlag

Arnold Håland

NNI-Notat 65
Bergen, november 2015

NNI Resources AS

NNI - Notat nr. 65

Bergen, november 2015

Tittel: Naturtomt på Fyllingsnes, Lindås kommune. Vurdering av naturforhold og ressursgrunnlag.

Forfatter:

Arnold Håland

Prosjektansvarlig:

Cand. real. Arnold Håland,
Leder NNI Resources AS

Prosjektmedarbeider:

Arnold Håland

ISSN / ISBN:

**Oppdragsgiver
Grunneier**

NNI Resources AS

Org: 911 615 517mva

Besøksadresse: Lillehatten 11, 5148 Fyllingsdalen

Postadresse: Lillehatten 11, 5148 Fyllingsdalen

Tlf. + 47 55 17 77 10, Fax. + 47 55 17 77 11

E-post: post@nni.no På nettet: <http://www.nni.no>

Forside: Avsnitt av vurderingsområdet på Fyllingsnes, sett mot vest fra østre kant. 7. nov. 2015. Foto: A. Håland.

FORORD

Grunneier/bonde på bruk 214/3 på Fyllingsnes i Lindås kommune, arbeider med plan om å skille ut en liten tomt for boligbygging, lokalisert på egen gård. NNI er forespurt om å utarbeide en faglig vurdering av lokale naturforhold i vurderingsområdet og forholdet til landbruk/skogbruk/kulturlandskap/naturressurser. Notatet er basert på egen befaring i området i 2 omganger i oktober/november 2015, både i selve vurderingsområdet og i hele kulturlandskapet på Fyllingsnes. I tillegg er det innhentet en del naturfakta fra offentlige databaser som grunnlag for vurderinger og konklusjoner.

Bergen, 8. nov. 2015

Arnold Håland

Fagbiolog – Cand. real.

Leder NNI Resources AS

INNHOOLD

1 INNLEDNING	5
3 LOKALISERING AV VURDERINGSOMRÅDET	6
4 NATURGRUNNLAG OG VEGETASJON	7
4.1 Geologiske forhold	7
4.1.1 Løsmasser	7
4.1.2 Bonitet	7
4.1.3 Jordbruk og kulturlandskap	8
4.1.4 Naturforhold i vurderingsområdet	10
4.1.5 Plassering av tomt og vurdering av konsekvenser	13
4.2 Oppsummering - konklusjon	13
5 LITTERATUR	14

1 INNLEDNING

Naturareal, dvs. ikke utbygde naturmiljøer, er en ikke fornybar ressurs. Det moderne samfunnet har i dette perspektivet lagt opp til relativt omfattende prosesser dersom eiere/rettighetshavere ønsker å omdisponere et område for utbyggingsformål, for eksempel å bygge en bolig – eller flere. I dag er interessene knyttet til natur og areal mange, dvs. en rekke ulike brukerinteresser skal kunne høre ved nye utbygginger. Det er kommunene som forvalter den lokale arealpolitikken og som plikter å belyse alle relevante forhold ved nye utbygginger.

Et sentralt aspekt ved et ubebygd areal er hvilken verdi området har for en gitt brukerinteresse. Et områdes verdi for en gitt brukerinteresse/et fagfelt, kan kun vurderes ut fra konkret kunnskap, via befaring/kartlegging av det aktuelle området, samt innhenting av foreliggende kunnskap om områdes natur- og brukskarakter. I Norge har vi mye generell kunnskap innen mange fagtema, der hovedtrekk i naturforholdene er tilgjengelig i offentlige databaser.

Dette notatet omhandler vurdering av et lite område lokalisert på Fyllingsnes i Lindås kommune, Hordaland. Arealet er ca 1 daa. I notatet er beskrevet hovedtrekk ved de lokale naturforhold, fra rådende berggrunn, løsmasser, terreng samt vegetasjon og arealbruk. Arealet er også vurdert i litt større landskapsammenheng, med spesiell fokus på kulturlandskapet på Fyllingsnes, der funksjon for jordbruk og skogbruk kort er drøftet. Til slutt i notatet er naturtomtens status og verdi konkludert.

Befaring til vurderingsområdet på Fyllingsnes er gjort i 2 omganger høsten 2015 av forfatter av dette notatet, A. Håland, fagbiolog/økolog *Cand. real* fra Univ. i Bergen og leder i NNI.

3 LOKALISERING AV VURDERINGSOMRÅDET

Naturtomten på Fyllingsnes ligger i det vestre landskapsavsnittet, mot Hjelmåsvågen. (Fig. 1 og Fig. 2). Området ligger i et landskap med varierende, spredte boliger, samt områdets gårdsbruk, inkl. lokale veier, naust og småkaier.

Fig. 1. Lokalisering av vurderingsområdet på Fyllingsnes i Lindås kommune. Kartkilde: Gislink.no

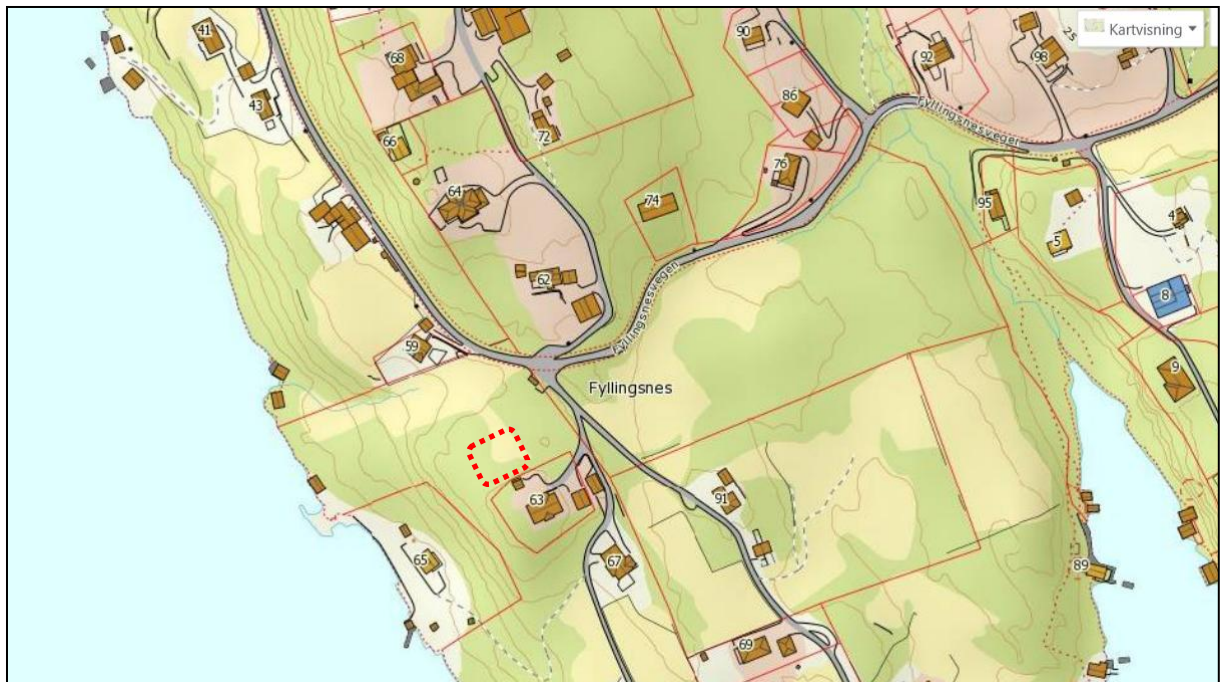

Fig. 2. Lokalisering av naturtomt, ca 1 daa, på bruk 214/3, på Fyllingsnes. Kartkilde: Gislink.

4 NATURGRUNNLAG OG VEGETASJON

For å karakterisere et naturområde kontra ulike brukerinteresser er kunnskap om både abiotiske og biotiske faktorer nødvendig. I det følgende er kort beskrevet hovedtrekk ved området ut fra 1) kjent kunnskap og hovedtrekk i naturene og 2) særlige forhold basert på en befaring i området.

4.1 Geologiske forhold

Når det gjelder berggrunn er det dominans av amfibolrik gneis til amfibolitt (mangerittisk til amfibolittisk). Berggrunnen er uensartet, stedvis bevart charnockitt, stedvis båndet, stedvis migmatittisk. Østre del av neset har en litt annen berggrunn med anortositt og veksling med gabbro som de dominerende typer (Fig. 3).

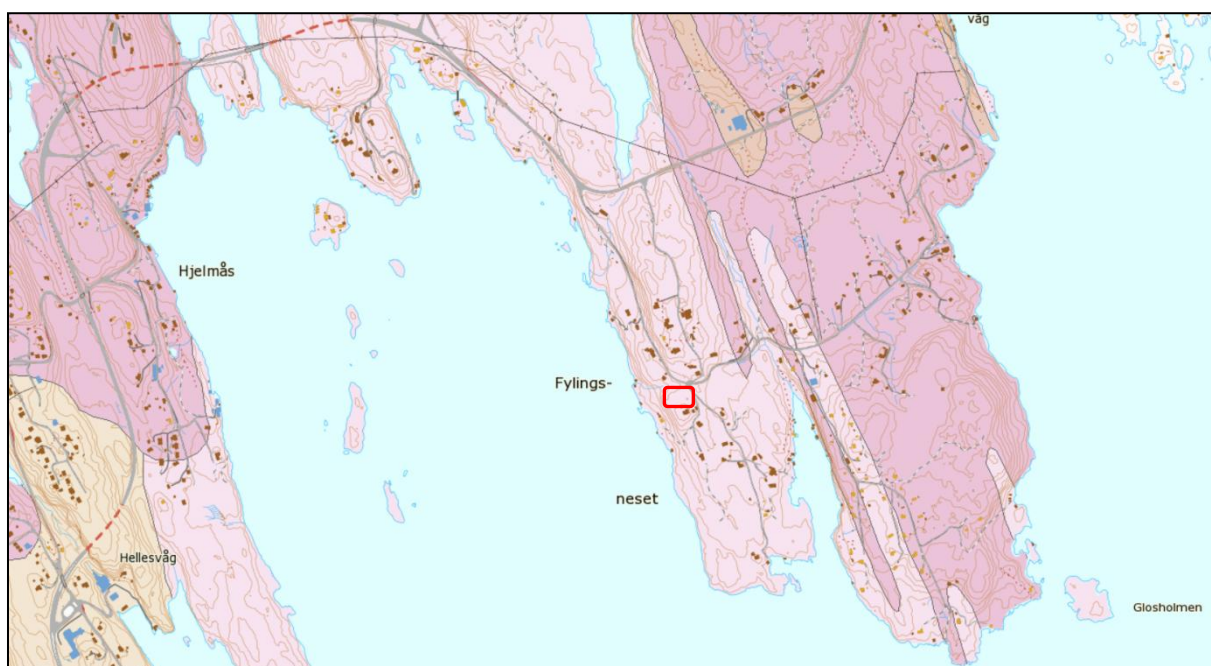

Fig. 3. Berggrunnskart i området Fyllingsnes – Hjelmås. Lokalisering av naturtomt, ca 1 daa, på bruk 214/3, er vist. Kartkilde: Gislink.

4.1.1 Løsmasser

Hele Fyllingsneset har lite løsmasser og er klasset som areal dominert av bart berg, dvs. arealkoden brukes om områder som stort sett mangler løsmasser, mer enn 50 % av arealet er fjell i dagen (Fig. 4). Nå stemmer ikke denne generelle klassifikasjonen helt, men bart berg er ikke uvanlig vanlig i dette landskapet.

4.1.2 Bonitet

I skogbrukssammenheng er det av interesse å ha kunnskap om produksjonspotensialet for skog. Begrepet bonitet anvendes og oppgis i ulike klasser, så som svært høy, høy, middels og lav bonitet. Areal som ikke er kodet som mark i jordbrukssammenheng, er gitt klasse høy bonitet i det aktuelle skogarealet innen vurderingsområdet (jfr. Fig. 5).

rekke kriterier for verdisetting av kulturlandskap (DN 1994). Sammenhengende og helhetlig kulturlandskap er et av de viktigste, dvs. det er viktig å finne grenser som samlet gir et slikt kulturlandskap sammenheng og en god helhet. I et slikt landskap vil det være kjerneområder og mer perifere områder, mens areal som er avskåret fra det sentrale, sammenhengende arealet vurderes som mer perifert. Utbygging av ikke landbruksrelaterte anlegg bidrar til oppsplitting og fragmentering av tidligere sammenhengende kulturlandskap. Tematikken har hatt stor fokus i de siste 10-årene, spesielt fra landbruksforvaltningen.

Ser vi på forekomst og lokalisering av de ulike kulturmarkstyper på Fyllingsnes er det et større areal som kan avgrenses som et sammenhengende kulturlandskap (jfr. Fig. 7), selv om det er bygget noen eneboliger i området (tilknyttet de ulike bruk). Noe areal som tilhører brukene, og som tilhører det samlede kulturlandskapet på Fyllingsnes, ligger mer perifert og til dels fragmentert fra hovedområdet (Fig. 7). Vurderingsområdet utgjør et slikt areal. Verdimessig scorer derfor vurderingsområdet lavere enn de arealer som ligger innen det sammenhengende kjerneområdet.

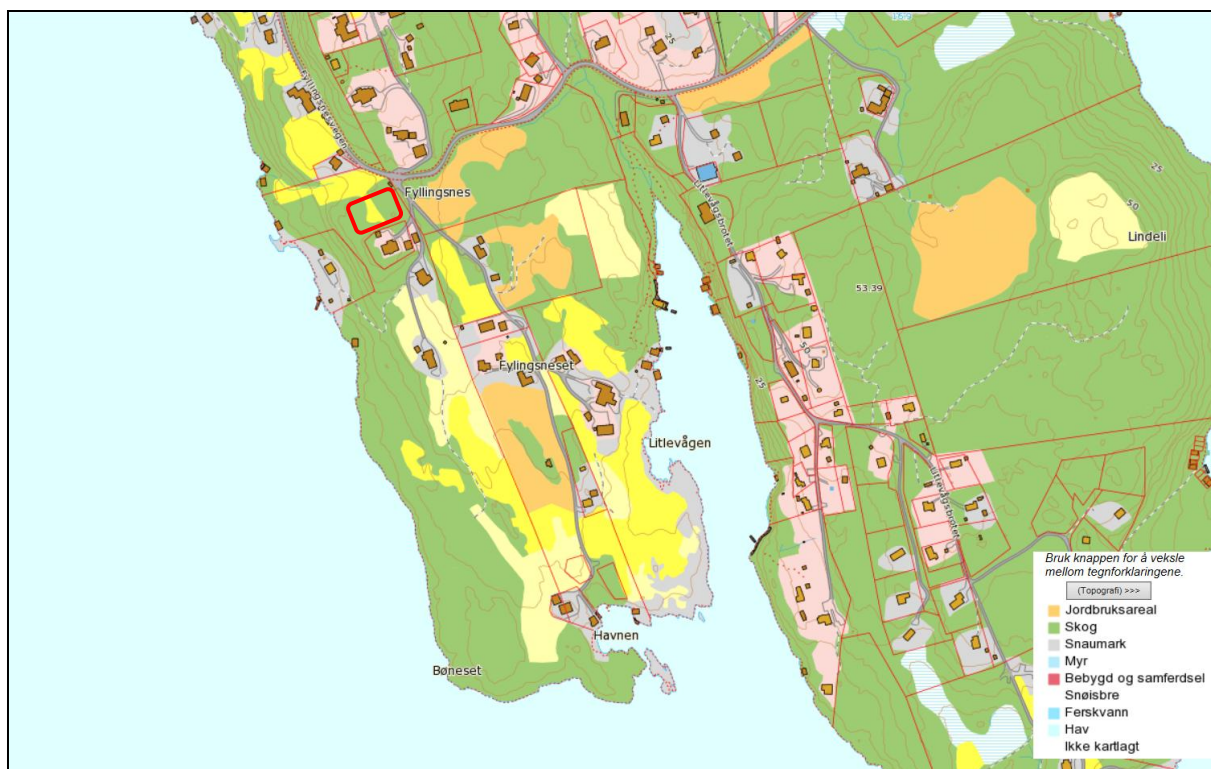

Fig. 6. Arealressurskart for Fyllingsnes SV, differensiert med ulike typer jordbruksmark. Orange areal er fulldyrka jord; gult areal er overflatedyrka jord. Tomteområdets lokalisering er vist. Kartkilde: NGU.

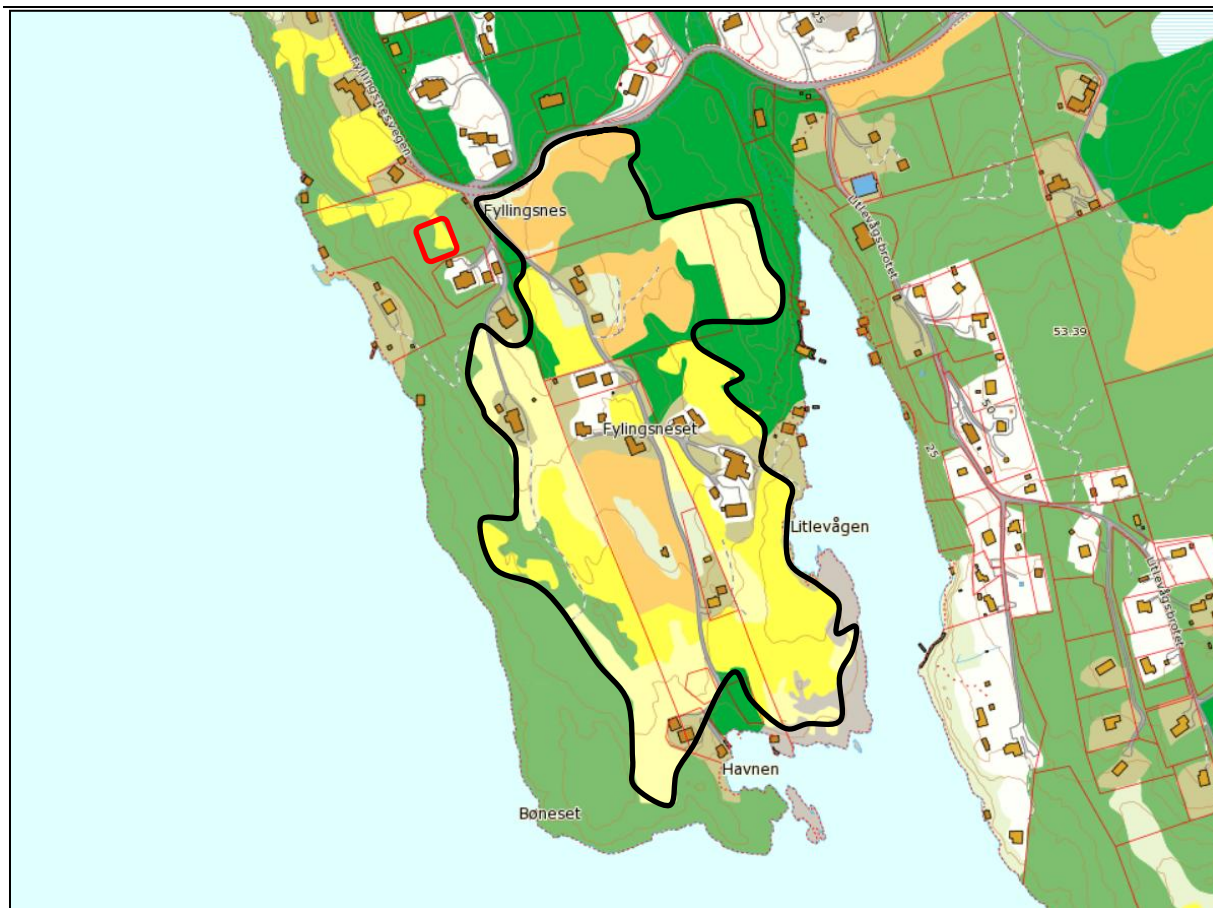

Fig. 7. Avgrensning av kjerneområde kulturlandskap på Fyllingsneset. Kjerneområdet rommer 1) all fulldyrket jord, 2) det aller meste av overflatedyrket jord samt 3) all naturbeitemark. I tillegg noen mindre skogteiger. Naturtomt til vurdering er avgrenset. Kartkilde: NGU.

4.1.4 Naturforhold i vurderingsområdet

Uten av det er kjent nøyaktig hvilke del av naturområdet som det er ønsket å fraskille og bebygge med en enebolig (men se forslag), er hele området mellom lokalveien og brattskrenten i vest befart og vurdert.

4.1.4.1 Jorddekket, bonitet og vegetasjon

Ut fra hovedtrekkene i det naturgrunnlaget som er vist i offentlige, tematiske kartbaser (jfr. kilder knyttet til ulike temakart) skal det være lite løsmasser i området – og det stemmer. Det er også oppgitt/klassifisert at området har mye berg i dagen – opp til 50%. Det stemmer også i det i at flere avsnitt inne i området har bart berg i dagen, både i NV (jfr. Fig. 10), i øst (mot lokalveien) og mot sør (mot eksisterende enbolig). Innimellom, og mest i østre del, er det dypere jordsmonn – i dag stort sett åpen beitemark, dvs. mark som i jordbrukskartet er klasset som overflatedyrket mark (jfr. foto i rapporten forside). Deler av denne marken, i kantene, har de siste 10-årene kommet inn i en gjengroingsfase (Fig. 9), med oppslag av løvtrær, spesielt er det eik som tydeligvis reproducerer godt i dette området (det står flere litt større eiketrær i brattskråningen vest for vurderingsområdet som nok har vært kilde til nyrekruttering av eik i området – jfr. Fig. 11). De relativt skrinne partiene er typisk for areal dominert av eik; eika er konkurransesterk der jordmonnet er tynt, mens lokalklimaet ellers er godt. I tillegg til eik er det litt hassel, bjørk, hegg og rogn i området, dvs. arter som inngår i

tresjiktet, stort sett med unge trær. En del av oppslaget av løvtrær i området er hogget, dvs. å holde kulturmarken åpen er avhengig av slik skjøtsel, ellers vil skog dominere over det hele innen ikke for lang tid. Grunneier/gårdbruker holder også litt sau som ennå beiter i dette området, som i andre deler av kulturlandskapet på Fyllingsnes, noe som har bidratt til å holde markene åpne. Bruk/skjøtsel er helt nødvendig skal det åpne landskapet på Fyllingsnes bestå i fremtiden.

Fig. 8. Lokalisering av vurderingsområdet med skogdekket areal ca som i dag. Området er en del av bruk 214/3. Tilrådet lokalisert boligtomt er vist med gul avgrensning. Kartkilde: Gislink.

Fig. 9. Det vestre avsnittet av vurderingsområdet, aktuelt som tomtelandskap. 7. nov. 2015. Foto. A. Håland.

Fig. 10. Det vestre avsnittet av vurderingsområdet, aktuelt som tomteområde. 7. nov. 2015. Foto. A. Håland.

Fig. 11. Grunnlendt mark i aktuelt tomteområde, sett mot sør (til venstre) og eikelia vest for vurderingsområdet (til høyre). 7. nov. 2015. Foto. A. Håland.

4.1.5 Plassering av tomt og vurdering av konsekvenser

Denne vurdering er gjort i perspektiv av at det er ønsket å skille ut en mindre tomt for bygging av bolig i vurderingsområdet. Setter vi arealbehovet til ca 1 daa, dvs. ca 30 x 30 meter, anbefales det at avgrenset areal legges inn mot eksisterende boligtomt i sør og mot brattskrenten (og eiendomsgrensen) i vest. En slik arealbruk vil bare i liten grad berøre åpen beitemark i øst – dvs. bare litt av det overflatedyrkede arealet blir omdisponert til boligareal. Ved etablering av bolig vil fremtidig bruk av deler av tomtearealet som naturtomt/naturhage, dvs. med bevaring av naturskog og naturmark, bidra til å opprettholde type vegetasjon og landskap, dvs. arealinngrepet blir relativt lite (hustomt, vei og parkering – jfr. Fig. 8). Når det gjelder tresatt areal må litt av oppslaget av løvtrær fjernes (en del er allerede fjernet for å holde kulturmarken åpen), men det meste av løvskogsarealet i området er lokalisert nord i vurderingsområdet; dette blir ikke berørt ved arealbruk som foreslått i Fig. 8. Når det gjelder eikeskog, som er en viktig naturtype, blir den klart viktigste forekomsten med mange større trær (som vokser i lia vest for vurderingsområdet), ikke berørt i det hele tatt.

En samlet vurdering er at boligtomt/bolig kan etableres samtidig som de viktigste deler av både åpen kulturmark og eikeskog bevares i dette området. I et litt større forvaltningsmessig perspektiv ligger vurderingsområdet også utenfor det sentrale kulturlandskapet på Fyllingsnes, dvs. i det henseendet blir ikke kjerneområdet berørt (jfr. Fig. 7).

4.2 Oppsummering - konklusjon

Oppsummert vurderes innplassering av en bolig i aktuelt område på Fyllingsnes å ha liten negativ innvirkning på tema som naturressurser, landbruk, skogbruk og kulturlandskap. Aktiv drift og skjøtsel er det viktige forholdet når det gjelder kulturlandskapets bevaring på Fyllingsnes. Aktuelt tomteområde ligger perifert i forhold til avgrenset kjerneområde i kulturlandskapet, delvis lokalisert på grunnlendt og lite produktiv mark.

5 LITTERATUR

Direktoratet for Naturforvaltning 1994. Verdifulle kulturlandskap i Norge. Mer en bare landskap. Del 4 – Sluttrapport fra det sentrale utvalget. - DN-Rapport 1994.

Skogen, A. 1992. Nasjonal registrering av viktige kulturlandskap. Del 2. Håndbok for feltregistrering – viktige vegetasjonstyper i kulturlandskapet i Vest Norge. 17 s.